

Секція «Українознавство: проблеми і перспективи»

**КАЛЕНДАРНА ОБРЯДОВІСТЬ НАСЕЛЕННЯ
НОВОРОСІЙСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ПОСЕЛЕННЯ
КАВАЛЕРІЇ (1817–1857)**

Цубенко В. Л., д.іст.н., професор
(*кафедра українознавства*)

Відродження національної самосвідомості українців та інших народів, що населяють територію України характеризується помітним зростанням інтересу до вітчизняної історії, етнокультурної спадщини народу. Особливе місце в дослідженні українських старожитностей посідає вивчення обрядів. Дане дослідження актуальне також з погляду перспективних напрямків українознавчих і слов'язознавчих студій.

Церковні обряди перемішувалися з народними віруваннями та забобонами. Військові поселенці Новоросійського військового поселення кавалерії відмічали народне свято «Скалиян». Так, жителі с. Болгарка, переважно молдовани і болгар, відмічали свято «Скалиян» у Лазареву Суботу (Воскресіння праведного Лазаря відзначається напередодні Вербного воскресіння в суботу). Після обіду дівчата збиралися в одній хаті і танцювали до вечора. Цим вони доводили свою радість воскресіння Лазаря. З початком Страсного тижня, свято припинялося. Уся Світла Седмиця проходилися ними в розвагах. Фомін тиждень присвячувався поминкам померлих, а також підготовці до польових робіт. Четвер третього тижня Великодня розпочинався з продовження свята «Скалиян». У цей день, як і в Лазареве воскресіння, дівчата збиралися знову у тій хатині, але вже без музики і танців. З сумними піснями вони ліпити з глини або болота ляльку-хлопчика, висотою в аршин. Потім дівчата ховали ляльку за селом і поверталися в поселення. Через тиждень після цього поховання, в четвер вони ще раз збиралися в тому самому будинку з веселими піснями. Вкопували ляльку, несли її до річки, де з вигуками «Скалиян, Скалиян!» кидали її у воду, а самі бігли до хати, де раніше збиралися і веселилися до вечора. Господарка хати їх пригостила [1, 350]. Це свято разом із відомим в інших варіантах подібним святом Пеперуди, збереглося і до нашого часу у слов'янських народів Півдня України.

Література

1. Болгарский праздник «Скальян» // Херсонские епархиальные ведомости. Прибавления. – 1862. – № 15. – С. 343–356.